

داستان سرشت و سرنوشت آدمیزاد

قدمعلی سرامی - ۱۳۸۲/۲/۲۵

* اگر می‌خواهیم دست کم شاهنامه بخشی از هویت ملی امروزین ما بشود ناگزیر باید آن را در قالبهای بیانی امروزینه بریزیم.
* تنها از متخصصان ادبیات کلاسیک ایران میتوان خواندن این اثر رامن البدوالی الختم، چشم داشت و گزیده نسل جدید که حتی برای گذران دقیق عمر خود به روندهای همواره نو شونده، نیازمند است، مطالعه چنین اثری را وجهه همت خود قرار نخواهد داد.
* این شاهکار می‌تواند به پاره ای از علوم انسانی یاری برساند. شاهنامه می‌تواند در رشته های تاریخ، جامعه شناسی، مردم شناسی، قوم شناسی و علی الخصوص روانشناسی به دانشمندان ما کمک کند.

اگر بخواهیم شاهنامه را به عنوان اثری که گذشته فرهنگ ما را می‌نماید و می‌تواند در هماهنگ کردن روند هویت آفرینی ملت ایران، همین امروز هم نقش تعیین کننده خود را بازی کند، همچنان مطرح نگاه داریم، باید بدانیم که چاپ کردن های پیاپی متن این حماسه بزرگ در عین سودمندی، نمی‌تواند این مهم را تکافو کند. شاهنامه به صورتی که در سده چهارم هجری از سوی فردوسی باز آفرینی شده است، قادر نیست با نسل جوان کنونی و همین طور با کودکانی که فردا وارد عرصه بزرگسالی می‌شوند، ارتباط ژرف و همه سویه ای برقرار کند. چرا که این حماسه در صورت اصلی خویش، برای نقل و نقلی فراهم آمده است و در این زمان که اکثریت اعضاء اجتماع ما را با سوادان که خود توانایی بسنده برای خواندن مستقیم و بیواسطه این شاهکار را دارند، نمیتواند جداییت فراوانی داشته باشد. بنابراین باید آن را روز آمد کنیم و آن را در هیات های جدید سمعی و بصری جای دهیم. باید آن را به قول فرنگی ها «آپ تودیت» نمائیم. اگر می‌خواهیم دست کم شاهنامه بخشی از هویت ملی امروزین ما بشود ناگزیر باید آن را در قالبهای بیانی امروزینه بریزیم. چاپ های متعدد این کتاب و احتمالاً فروش نسخه های انبوهی از آن را نباید دلیل بر خوانده شدن و جلب محتوای تو در توی آن از سوی نسل نوین ایرانیان به حساب آورد. در روزگار سراینده شاهنامه، کتار، خصلت زندگی فردی و جمعی بوده است و به همین دلیل است که این شاعر توانا، محتوای عظیم و رنگارنگ حماسه ایران زمین را، در پنجاه الی شصت هزار بیت مکرر ریخته است اما امروز تنوع و ناهمسانی، خصلت زندگی فرد و جماعت شده است و به اعتقاد من، تنها از متخصصان ادبیات کلاسیک ایران میتوان خواندن این اثر رامن البدوالی الختم، چشم داشت و گزیده نسل جدید که حتی برای گذران دقیق عمر خود به روندهای همواره نو شونده، نیازمند است، مطالعه چنین اثری را وجهه همت خود قرار خواهد داد.

از سوی دیگر باید در نظر داشت که صورت منظوم شاهنامه متعلق به سده چهارم هجری است و مفهوم و محتوای آن بسیار کهن تر است و حتی پاره هایی از این محتوا به پیش از تاریخ و روزگاران اساطیری مربوط می‌شود و در حقیقت بن مایه های اساسی آن، مانیفست سرشت قوم ایرانی است و با تار و پود روان ایرانیان پیوند خورده است. بنابراین به حکم همین ویژگی می‌تواند تا هزاره های آینده نیز در درون یکایک ما و هم مهبان آینده مان، پایدار و ماندگار بماند و در صورتیکه مشکل کهنگی قالب بیانی آن را مرتفع نکنیم، از همه تاثیرات مثبتی که محتوای آن می‌تواند در تداوم هویت و تشکل شخصیت ما داشته باشد بی بهره خواهیم ماند. چنین است که اگر بخواهیم شاهنامه با اکنونیان معاصر شود باید شکل و قالب فعلی آن را دگرگون کنیم و چاره این کار هیچ جز ریختن محتوای آن در اشکال و قالب نوین امروزینه نیست. امروز موثرترین ابزار بیانی فیلم و سینماست و به اعتقاد من

قدمعلی سرامی

دکتر قدمعلی سرامی، دارای PH.D در رشته زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران است. وی در هشتم بهمن ماه ۱۳۲۲ هجری خورشیدی، برابر با بیست و هشتم ژانویه ۱۹۴۴ میلادی، در شهر رامهرمز از شهرهای خوزستان چشم به جهان گشوده است. اکنون سی سال است که در دانشگاههای دولتی و آزاد ایران به تدریس دروس مربوطه از جمله شاهنامه، حافظ، مولانا (مثنوی، غزلیات مثنوی)، نقد ادبی، ادبیات معاصر، وزن شعر، ادبیات کودکان و نوجوانان، کودک و نمایش و... اشتغال دارد. با قلم وی تا به امروز کتابهای متنوعی از قبیل «از رنگ گل تا رنج خار» که در شکل شناسی داستانهای شاهنامه است، «از خاک تا افلاک» که پژوهشی در سروده های مولانا جلال الدین است، «پنج مقاله در باره ادبیات کودک» انتشار یافته است. او به فارسی و انگلیسی شاعری کرده است و از او مجموعه های «لبخند آرزو»، «با این سکوت سرخ»، «از دو نقطه تا همه چیز»، «صاف و ساده مثل آب» و «تازادن بامداد باید خواند» در اختیار علاقمندان قرار گرفته است. سالهاست هر که در زمینه ادب کودکان و نوجوانان سرگرم سرودن و نوشتن و ارائه تجارب فرهنگی است و گذشته از «پنج مقاله» یاد شده کتابهای «قصه دوستی»، «شیرین تر از پرواز»، «تفرقه»، «بادکنک سرخ»، «افسانه سبز»، «من و جام و شبنام ها»، «پسری که سه زبان می دانست»، «دانه هویج»، «توموک رنگها»، «قاشق جادوگر»، «سیمرغ آفتاب»، «قالچه سلیمون» منتشر شده

عکسی از سنین جوانی دکتر قدمعلی سرامی

است. سرامی جز نوشتن و سرودن و تدریس و تحقیق، در مجامع فرهنگی و ادبی ایران و خارج به مناسبت های گوناگون به ایراد سخنرانی پرداخته است. از اشتغالات دیگر وی در سالهای اخیر تاسیس و راه اندازی موسسه انتشارات ترفند در تهران است که تاکنون ده ها کتاب در زمینه های ادب و فرهنگ نشر داده است.

زندگانی مان شکل می‌گیرد، خویش را بجای ناخودآگاه یعنی ضمیر وجدانی که از وقتی که سلول های جنسی پدر و مادرمان، در تخمه یا زیگوت با هم به یگانگی می‌رسند به صورت نرم افزاری پنهان در وجود ما تشکل می‌پذیرد، به کار می‌بردند. مفهوم و مدلول خویشتن نیز، از دقت در اجزاء دوگانه آن روشن می‌شود یعنی این تن ظاهری ما که جهان آفرین نرم افزار پنهان خویش را بران تعبیه کرده است.

البته چنانکه می‌دانیم واژه های اصطلاحی دانشها، در زبان عوام الناس اندک اندک کار بردهای عام تر می‌یابند و واژه هایی که در مدلول و مفهوم با هم اندکی متفاوت اند و به قول زبان شناسها با هم نوانس دارند کار بردهاشان با یکدیگر در می آمیزد بنابراین کسی نباید متوقع باشد که فارسی زبانان در کار بردهای ضمایر خود و خویش، دقت به عمل آورده باشند و همواره با لحاظ تفاوت اندک شان با هم، آنها را استعمال کرده باشند. این حقیقت وقتی بیشتر صراحت خواهد یافت که به یاد بیاوریم که در زبان هیچ دو یا چند واژه مترادفی دقیقاً هم معنا نیستند و دلیل وجود دل های متفاوت در این گونه موارد، بیگمان وجود مدلول های متفاوت آنها است هر چند که این تفاوت بقدری کم رنگ شده باشد که از سوی صاحبان زبان دیگر دریافتی ننماید. خلاصه تاملات بیشتر من در حماسه های ایرانی از قبیل شاهنامه، گرشاسبنامه، بهمن نامه و... مرا متقاعد کرد که خویشتن در حقیقت سخت افزار وجود ما: همین تنی است که خویش ما: نرم افزار پنهان ما که به گونه ای شقه شده در اسپرم پدر و اوول مادر، تعبیه شده است و بر هم نهاده شگفت انگیزی از آن در سلول تخم حضور می‌یابد را با خود یدک می‌کشد. خون نرم افزار پیدایی است که در اثر درگیری های مان از بدو تولد به بعد، اندک اندک به میانجی حواس و آزمون های شان فراهم می‌آید و از همه آموخته های ما برخوردار است و تقریباً همین عقل مکتسب ماست.

تامل در شاهنامه به من حالی کرد که ستیز میان تقدیر و تدبیر یا به اصطلاح شاهنامه، بخشش و کوشش، در ساخت فردی هیچ جز درگیری مستمر میان خویش و خود آدمیان نیست. در دنباله مطلب در صفحه ۳۷ <<<

دریافت که علیرغم تنوعات بی حد و حصر صفات نفسانی آدم ها می‌توان آنان را در نمونه های کلی معدودی دسته بندی کرد. دریافت های پراکنده و جور واجور حاصل از مطالعات عملی و نظری فروید به اینجا انجامید که همان گونه که در جهان اسطوره دوگانگی مبنای ساختمانی روان انسان است، بنابراین هر آدمیزادی چونان قهرمان اسطوره از درون با خویشتن در تضاد است. کشف غرایز متضاد اروس و تاناتوس که حتی ناهمسان ناشی از بعد اساطیری شان است فروید را به اینجا هدایت کرد که اگر وحدت هویت آدمیزاد، از درون دستخوش تضاد و حتی گاهگاهی تناقض نباشد نمی‌تواند تصور پذیرد و در آن صورت تحولات بزرگ افراد و اجتماعات بشری در طول هزاره ها توجیه پذیر نخواهد بود. بعدها شاگردان فروید و دیگر روانشناسانی که به نوعی از او تاثیر پذیرفته بودند علی الخصوص کارل گوستا و یونگ با درک پیوند عمیق و همه سویه موجود میان روانشناسی و اسطوره، آفق های تازه ای را رویاروی دانشمندان این رشته گشودند و این روند کار ساز و نتیجه بخش همچنان متداوم است. یونگ با استغراق در متون اساطیری و مذهبی جهان، دریافت که فرهنگ بشری در حقیقت دگرذیسی همین مبنای اساطیری است که در روان آدمی به مثابه صورتهای ازلی (آرکی تایپ ها) جلوه گری کرده اند. پژوهش های یونگ نشان داد که فرهنگ و پاره های آن از دست حماسه ها و اسطوره ها، ادیان و مذاهب، فلسفه ها، عرفان ها، اخلاق ها حتی هنرهای زیبا هیچ جز بر هم نهاده هایی که حاصل تعامل مداوم عالم های صغیر و کبیر در یکدیگر نمی‌تواند بود. من دانش آموز دبیرستان بودم که وجود سه ضمیر مشترک خود، خویشتن و خویشتن در دستور زبان فارسی، نظرم را جلب کرد و چون این ضمایر را با ضمیر مشترک سلف (SELF) در زبان انگلیسی مقایسه کردم، متحیر شدم و تصمیم گرفتم، توجیهی برای تثلیث ضمایر مشترک در زبان مادری بیابم. اندک اندک با تامل در متون منظوم فارسی خصوصاً شاهنامه، به این نتیجه رسیدم که تیاکان ما به گونه ای غریزی به وجود ضمایر دوگانه خود آگاه و ناخودآگاه، پی برده بوده اند و خود را بجای خودگاهی یعنی ضمیر و وجدانی که از تولد به بعد در طول

علیرضا ویژه

مشاور املاک

Member of Central Valley Board Of Realtors
Member of Metro List & Bay East
Private Investment (Buying and Selling)
Specialist for Allstar Investment Group since 1997

بیش از ۱۰ سال تجربه
در خدمت هموطنان عزیز ایرانی

Relocation expert

Alireza (AL) Vijeh

من با راهنمایی و آینده نگری آگاهانه، موجب رضایت مشتریان گرامی خواهم بود. شما با دادن قسطی کمتر صاحب خانه نوساز و زیبا در مناطقی با آینده درخشان خواهید بود. (Tracy)

Tracy, Manteca, Stockton, Lathrop, Modesto, Livermore, Dublin, Pleasanton, San Ramon, San Mateo, Foster City, Sacramento and San Jose Area

برای کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مناطق زیبا و در حال گسترش،

مخصوصاً در منطقه «ترسی» با علیرضا ویژه تماس بگیرید.

www.mytracyhome.com
Al@mytracyhome.com

(209) 814-0997 Direct
(866) 833-6700 Toll free
(209) 833-6797 Fax

3000 West Grant Line Rd., Tracy, CA 95304

Walto Travel تراول

CST# 2033593-10

گردش دیدار از آثار تاریخی خرید

۲۲ اکتبر ژاپن و چین ۱۶ روز

۱۸۵۰ دلار

۲۶ اکتبر ۴ شهر چین ۱۲ روز

۱۱۰۰ دلار

۲۰ نوامبر سنگاپور و تایلند ۱۱ روز

۱۵۹۰ دلار

بلیط هوایما از لوس آنجلس، هتل های درجه یک و سه وعده غذا مسافرینی که از سانفرانسیسکو پرواز میکنند فقط ۵۰ دلار اضافه میپردازند.

بسرپرستی آقای جهانگیر و راهنمایان محلی

برای اطلاعات بیشتر لطفاً با آژانس والتو تراول تماس حاصل نمایید!

1-800-821-1006

(323) 655-4445

8484 Wilshire Blvd., Suite 430, Beverly Hills, CA 90211